

انجمن حسابرسی و کنترل سامانه‌های اطلاعاتی



ترجمه و تألیف: محسن قاسمی

دگرگونی محیط کسب و کار در نتیجه‌ی تنیده شدن فناوری اطلاعات در همه‌ی جنبه‌های کلیدی سازمان‌ها، افزایش روز افزون ارزش اطلاعات، و اهمیت حیاتی سامانه‌های اطلاعاتی فضایی نوین و پیچیده را پیرامون بنگاه‌ها شکل داده است. از این رو، عملکرد اثربخش، کارا، و با صرفه‌ی اقتصادی سازمان‌ها، بهبود توان رقابتی آن‌ها، و حتی تداوم فعالیت‌شان بیش از پیش منوط به طراحی و پیاده‌سازی چارچوب‌های مناسب راهبری و مدیریت فناوری اطلاعات و پایش و حسابرسی پیوسته‌ی آن‌ها به دست افراد حرفه‌ای باتجربه و آموزش‌دیده است. در این راستا، تشکلهای حرفه‌ای نقشی بسیار حیاتی در گردآوری منابع معتبر و پذیرفته‌ی همگانی، به اشتراک‌گذاری آن‌ها، و پرورش افراد حرفه‌ای دارند. آیساکا (انجمن حسابرسی و کنترل سامانه‌های اطلاعاتی) یکی از تشکلهای حرفه‌ای پایش‌گام در زمینه‌ی راهبری، مدیریت، و حسابرسی فناوری

اطلاعات است که ضمن تولید منابع بسیار ارزشمند در این زمینه، به پرورش و آموزش افراد حرفه‌ای در گستره‌ی جهانی می‌پردازد. در این مقاله تلاش شده است ضمن معرفی کلی این انجمن، شماری از منابع فایده‌مند تولیدشده توسط آن نیز نام برده شوند.

۱) آیساکا در یک نگاه

شعار: اعتماد به، و ارزش از، سامانه‌های اطلاعاتی

بنیان‌گذاری: ۱۹۶۷، آمریکا

اعضا: ۹۵۰۰۰ نفر از ۱۶۰ کشور

شعب: ۱۹۰ شعبه در ۷۵ کشور

منابع اصلی: ۱. استانداردها، رهنمودها، و ابزارهای فناوری اطلاعات، و فنونی برای حرفه‌ای‌های حسابرسی و اطمینان‌دهی و کنترل؛ ۲. کوبیت؛ ۳. ول آی‌تی؛ و ۴. ریسک آی‌تی.

گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای: CISA, CISM.

CGEIT, CRISC

تارنما: www.isaca.org

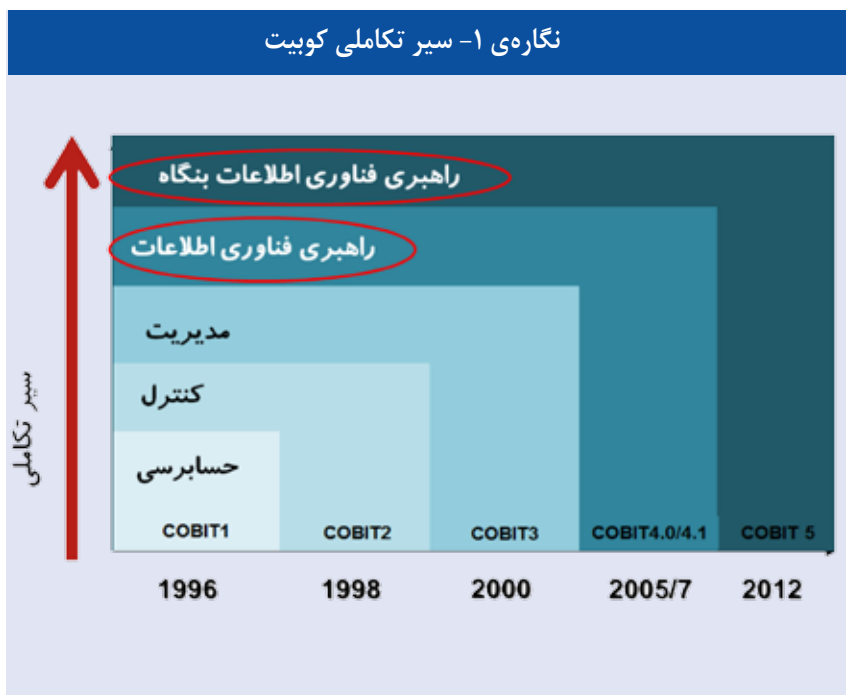
۲) تاریخچه‌ی آیساکا

نخستین گام برای راهاندازی این انجمن در ۱۹۶۷ توسط گروه کوچکی از هم‌پیشگان

حسابرسی کنترل‌های سامانه‌های رایانه‌ای برداشته شد. این کارشناسان حرفه‌ای احساس می‌کردند باید منابع اطلاعاتی و رهنمودهایی را در زمینه‌ی رو به رشد حسابرسی کنترل‌های سامانه‌های رایانه‌ای گردآوری کنند. در ۱۹۶۹، این گروه به طور رسمی سامان یافت و با عنوان انجمن حسابرسان پردازش داده‌های الکترونیکی (EDPAA) راهاندازی شد. این انجمن در ۱۹۷۶ بنیادی آموزشی را برای انجام پژوهش‌های پر دامنه با هدف گسترش دانش و ارزش زمینه‌ی راهبری و کنترل فناوری اطلاعات بنیان نهاد.

"انجمن حسابرسی و کنترل سامانه‌های اطلاعاتی (ISACA)" که هم‌اکنون به اختصار "آیساکا" نامیده می‌شود، هم‌اکنون، بیش از ۹۵۰۰۰ عضو دارد که در ۱۶۰ کشور جهان زندگی و کار می‌کنند. پیشه‌ی اعضای انجمن طیف گوناگونی از پیشه‌های هم‌پیوند با فناوری اطلاعات از جمله، حسابرس سامانه‌های اطلاعاتی، مشاور سامانه‌های اطلاعاتی، آموزگار سامانه‌های اطلاعاتی، کارشناس امنیت سامانه‌های اطلاعاتی، مقررات‌گذار، حسابرس داخلی، و ... را در برمی‌گیرد. تجربه‌ی این اعضا

نگاره‌ی ۱- سیر تکاملی کویت



فناوری اطلاعات بنگاه است.

۳-۲ کویت

این چارچوب، یک نمای تجاری پایان تا پایان از راهبری فناوری اطلاعات بنگاه به‌دست می‌دهد که نقش مرکزی اطلاعات و فناوری را در ارزش‌آفرینی از سامانه‌های اطلاعاتی و فناوری اطلاعات برای بنگاه بازتاب می‌دهد. اصول، به‌روش‌ها، ابزارها، و مدل‌های تحلیلی موجود در کویت ۵ چکیده‌ای فایده‌مند از دانش و تجربه‌ی ارزش‌دهی گروهی گسترده از متخصصان کارکنان کسب و کار، فناوری اطلاعات، و راهبری از چهار گوشه‌ی جهان است. در تدوین ویرایش ۵ این چارچوب، ۹۵ تن از کارشناسان زنده‌ی آیساکا به‌طور مستقیم درگیر بودند و دیدگاه‌های دیگر اعضا نیز گردآوری شد. کویت ۵ چارچوبی مبتنی بر اصول و متشکل از ۵ اصل و ۷ توان‌مندساز است (نگاره‌های ۲ و ۳). برای آگاهی بیشتر از این چارچوب می‌توانید به تارنمای آیساکا به نشانی زیر سر بزنید:

<http://www.isaca.org/cobit/pages/default.aspx>



چارچوب "اهداف کنترلی برای اطلاعات و فناوری مربوط به آن" که به اختصار سرواژه‌های آن با نام "کویت" (COBIT) شناخته می‌شود، یک چارچوب پذیرفته‌ی جهانی را برای راهبری و مدیریت فناوری بنگاه به‌دست می‌دهد. این چارچوب از نخستین ویرایش آن در ۱۹۹۶ (کویت ۱) که بر حسابرسی سامانه‌های فناوری اطلاعات تمرکز داشت تا آخرین ویرایش آن (کویت ۵) که از تلفیق سه چارچوب اصلی آیساکا با عناوین "کویت ۴.۱" (۲۰۰۷)، "ول آی تی ۲.۰ (Val IT) (۲۰۰۸)"، "ریسک آی تی (Risk IT) (۲۰۰۹)" در ۲۰۱۲ تدوین شد سیر تکاملی بهبودیافته‌ای را سپری کرده است (نگاره‌ی ۱). ویژگی برجسته‌ی این چارچوب، دیدگاه فراگیر آن درباره‌ی راهبری، مدیریت، و حسابرسی

نیز از تازه‌کارها تا متخصصان زبردست را شامل می‌شود. این اعضا در صنایع گوناگونی هم‌چون مالی، بانک‌داری، حسابرسی، تولیدی، و ... در دو بخش دولتی و خصوصی کار می‌کنند. این گوناگونی پیشه‌ها، تجارب، و صنایع موجب شده است تا اعضا همواره در حال فراگیری از یکدیگر باشند و دانسته‌های خود را با هم به اشتراک بگذارند. این ویژگی یگانه یکی از توان‌مندی‌های قابل توجه انجمن به شمار می‌رود.

دیگر ویژگی توان‌آفرین انجمن، شبکه‌ی گسترده‌ی شعبه‌های آن در سطح بین‌المللی است. آیساکا در بیش از ۷۵ کشور جهان بیش از ۱۹۰ شعبه دارد. این شعبه‌ها خدمات آموزشی و حرفه‌ای، به اشتراک‌گذاری منابع، و دیگر خدمات حرفه‌ای را در سطوح محلی برای اعضا فراهم می‌کنند.

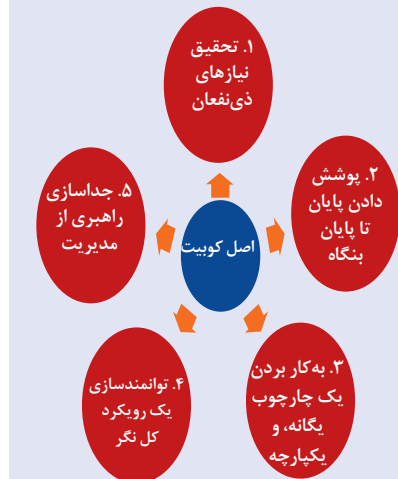
۳) نشریات اصلی آیساکا

۳-۱) استانداردها، رهنمودها، و ابزارهای فناوری اطلاعات، و فنونی برای حرفه‌ای‌های حسابرسی و اطمینان‌دهی و کنترل

این نشریه که آخرین ویرایش آن در ۱۶ اوت ۲۰۱۰ از سوی آیساکا منتشر شد، دربرگیرنده‌ی "آیین‌نامه‌ی اخلاق حرفه‌ای"، "استانداردها، رهنمودها، ابزارها، و فنون حسابرسی و اطمینان‌دهی فناوری اطلاعات"، و "استانداردهای حرفه‌ای‌های کنترل سامانه‌های اطلاعاتی" است. نسخه‌ی کامل این نشریه (در ۳۳۰ صفحه) را می‌توانید از تارنمای آیساکا به نشانی زیر بارگیری کنید:

<http://www.isaca.org/Knowledge-Center/Standards/Documents/ALL-IT-Standards-Guidelines-and-Tools.pdf>

نگاره‌ی ۲- اصول پنج‌گانه‌ی کوبیت ۵



۳-۳) ول آی تی



ول آی تی یک چارچوب راهبری برای ارزش‌آفرینی تجاری از سرمایه‌گذاری‌های فناوری اطلاعات است. آخرین ویرایش این چارچوب با عنوان "ارزش بنگاه: راهبری سرمایه‌گذاری‌های فناوری اطلاعات، چارچوب ول آی تی ۲,۰" در جولای ۲۰۰۸ از سوی موسسه‌ی راهبری فناوری اطلاعات (ITGI) وابسته به آیساکا منتشر شد. این چارچوب، فرایندها و به‌روش‌های مدیریتی را در سه قلمروی مشخص راهبری ارزش، مدیریت پرتفولیو، و مدیریت سرمایه‌گذاری پوشش می‌دهد (نگاره‌ی ۴). ول آی تی ۲,۰ نیز، هم‌چون کوبیت، چارچوبی مبتنی بر اصول است که از ۷ اصل، و ۲۲ فرایند اصلی به تفکیک سه قلمروی یادشده تشکیل شده است. برای آگاهی بیش‌تر از این چارچوب می‌توانید به تارنمای آیساکا به نشانی زیر سر بزنید:

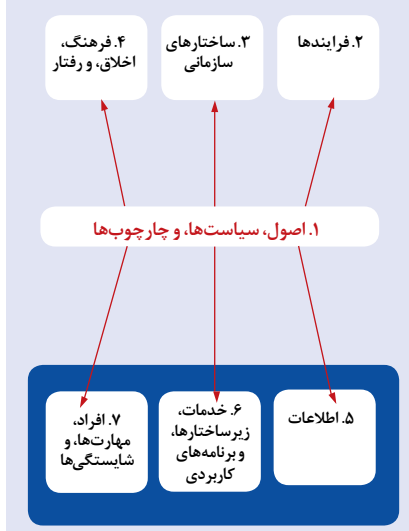
<http://www.isaca.org/Knowledge-Center/Val-IT-IT-Value-Delivery-/aspx.Pages/Val-IT>

۳-۴) ریسک آی تی



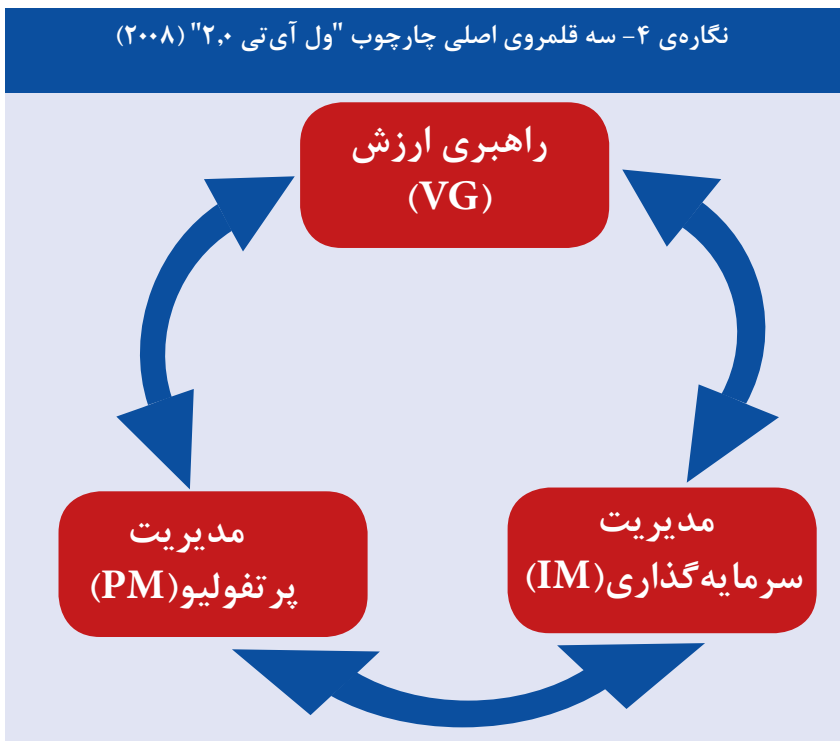
چارچوبی است که یک نمای پایان تا پایان و فراگیر را از همه‌ی ریسک‌های مرتبط با استفاده از فناوری اطلاعات و تهدیدهای مدیریت ریسک، از فضا و فرهنگ راس سازمان تا موضوعات عملیاتی به‌دست می‌دهد. این چارچوب که در ۲۰۰۹ از سوی آیساکا منتشر شد، نتیجه‌ی کار گروهی متخصصان صنعت و تنی چند از دانشگاهیان از کشورهای گوناگون است که در سازمان‌های بزرگی هم چون

نگاره‌ی ۳- توانمندسازهای هفت‌گانه کوبیت ۵



آی‌بی‌ام، پرایس واترهاوس کوپرز، کی‌پی‌ام‌جی، ریسک منیجمنت اینسایت، سوئیس لایف، ... کار می‌کنند. ریسک آی تی نیز، همانند چارچوب‌های ول آی تی و کوبیت، چارچوبی مبتنی بر اصول است، و از ۶ اصل، ۹ فرایند، و ۴۳ فعالیت در ۳ قلمروی مشخص راهبری

نگاره‌ی ۴- سه قلمروی اصلی چارچوب "ول آی تی ۲,۰" (۲۰۰۸)



نگاره ۶- گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای آیساکا



کارشناس حسابرسی سامانه‌های اطلاعاتی



کارشناس راهبری فناوری اطلاعات بنگاه



کارشناس مدیریت امنیت اطلاعات



کارشناس کنترل سامانه‌های ریسک و اطلاعات

نگاره ۵- سه قلمروی اصلی چارچوب "ریسک آی تی" (۲۰۰۹)



ریسک، ارزش‌یابی ریسک، و پاسخ به ریسک (نگاره ۵) تشکیل شده است. برای آگاهی بیشتر از این چارچوب می‌توانید به تارنمای آیساکا به نشانی زیر سر بزنید:

<http://www.isaca.org/Knowledge-Center/Risk-IT-IT.aspx.Risk-Management/Pages/Risk-IT>

۴) گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای آیساکا

آیساکا چهار گواهی‌نامه‌ی حرفه‌ای را به شرح نگاره ۶، که از معتبرترین گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای بین‌المللی به شمار می‌آیند، به کارشناسانی که دارای پیشینه‌ی کار تخصصی مربوط هستند و موفق به گذراندن آزمون‌های این انجمن می‌شوند اعطا می‌کند. برای آگاهی بیشتر از مزایای این گواهی‌نامه‌ها و شرایط دریافت آن‌ها می‌توانید به تارنمای آیساکا به نشانی زیر سر بزنید:

<http://www.isaca.org/CERTIFICATION/Pages/default.aspx>

منبع:

تارنمای آیساکا به نشانی: www.isaca.org